

АНОТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких
робіт учнів – членів Малої академії наук України

Віктор ДРОЗДОВ, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії та методики її
навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Поняття «анотація»

- **Енциклопедія сучасної України:** *анотація* (лат. *annotatio* – зауваження, примітка, від *annoto* – позначаю) – коротка узагальнена характеристика книжки (або її частини), статті, рукописного твору.
- **Правила проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України:** *анотація* – узагальнений короткий виклад основного змісту дослідницької роботи, що дозволяє зрозуміти її суть і містить ключові слова.
- **Вимоги до оформлення дисертації:** *анотація* – узагальнений короткий виклад її основного змісту, в якій мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та наявності практичного значення.

Види анотацій

За функцією:

- **довідкова (інформативна)** – містить стислу об'єктивну інформацію про тематику книги, статті або іншого першоджерела (наукові, навчально-методичні і довідкові видання);
- **рекомендаційна (оціночна)** – включає інформацію про джерело, його критичну оцінку, а також рекомендації щодо її використання певною категорією читачів (літературно-художні та науково-популярні видання).

За обсягом та глибиною:

- **пояснювальна** – розкриває лише недостатньо інформативний заголовок документа;
- **описова** – узагальнено характеризує зміст твору, подає перелік основних тем, що в ньому відображені, відповідає на питання: *про що повідомляється у документі?*
- **реферативна** – характеризує основні положення і висновки твору, переказує його зміст або окремі аспекти змісту, відповідає на два питання: *про що повідомляється в основному документі? що саме з цього приводу повідомляється?*

Види анотацій

За повнотою відбиття змісту:

- **загальна** – пишеться для широкої аудиторії та фокусується на викладенні ідеї та основних способів її представлення в тексті;
- **спеціалізована** – пишеться для вузького кола читачів та розповідає про головні моменти змісту.

За сферами використання:

- **наукова** – розрахована на інформування фахівця певної галузі науки і намагається відповідати його інтересам;
- **бібліографічна** – має відомості, що певним чином розкривають або уточнюють назву документа;
- **видавнича та книготорговельна** – складається з рекламною метою, призначена для широкого і неоднорідного кола користувачів.

Чому важливо вміти писати анотації?

Анотування:

- **удосконалює** аналітичні та пошукові вміння працювати з текстом (виділяти в тексті головне, найсуттєвіше);
- **розвиває** навички перефразування (переказувати оригінальний текст власними словами);
- **формує** навички компресії наукового тексту (скорочувати та спрощувати текст без зміни обсягу закладеної в ньому інформації).

Анотація – вид компресії наукового тексту

- види компресії – **конспект, анотація, тези, реферат**;
- **конспект** – короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо;
- **анотація** – коротке повідомлення про зміст джерела; анотація інформує, про що йдеться у статті, книзі;
- **тези** – послідовно сформульовані основні ідеї, думки та положення доповіді, лекції, статті;
- **реферат** – це композиційно організоване узагальнююче викладення змісту статті, низки статей, книги; на відміну від анотації реферат інформує про те, що саме міститься в джерелі і викладає його основний зміст.

«Анотація» VS «Тези»

Анотація:

- є складовою частиною наукового твору, а не окремий самостійний вид;
- мета – отримання узагальненої характеристики наукового документу з метою привернення уваги читача;
- обсяг – у залежності від виду наукової роботи (від 500 до 6000 символів);
- специфічна структура, наявність ключових слів.

Тези:

- не лише спосіб опрацювання книги, а й особливий вид наукового твору;
- мета – стисле викладення змісту доповіді для публікації у спеціальних збірниках для конференцій;
- обсяг – від 2-х до 5-ти сторінок;
- класична структура тез: автор, назва, текст, бібліографія (можлива навіть анотація).

Коли ми пишемо анотацію (Abstract)?

- при поданні **статті** в наукові журнали;
- при підготовці **дослідницької роботи**;
- при поданні заявок на **наукові гранти**;
- при написанні пропозиції на **книгу** або її розділ;
- при написанні пропозиції **доповіді** на конференцію.

«Анотація» та «Abstract»?

Анотація

- Мета: надати узагальнену характеристику дослідження.
- Вітчизняні наукові журнали рідко включають вимоги до структури анотації, а лише до кількості символів та ключових слів. Англійські анотації у вітчизняних статтях часто мають більший обсяг ніж українські.
- Загальноприйнята **структура**: актуальність, постановка проблеми, шляхи її вирішення, результати і висновки.

Abstract

- Мета: **відбір** (дозволяє читачам, яких може зацікавити наукове дослідження, швидко вирішити, чи варто витратити час на його прочитання) та **індексація** (наукометричні бази даних часто використовують анотації для індексування великих робіт).
- Як правило, мають чітку структуру й вимоги до кожного елементу. **Структура**: мотивація, постановка проблеми, підходи, результати, висновки.
- Існують вимоги до різних видів (описових, інформативних, критичних).

Структура анотації

- повна бібліографічна інформація (або заголовок анотації);
- текст анотації;
- ключові слова.

Обсяг анотації – до однієї сторінки.

Заголовок анотації

- назва роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- назва територіального відділення Малої академії наук України;
- назва закладу позашкільної освіти;
- назва закладу освіти;
- клас (курс);
- назва населеного пункту;
- прізвище, ім'я, по батькові, посада (за наявності - науковий ступінь, вчене звання) наукового керівника.

Текст анотації дослідницької роботи має містити:

- основну мету дослідження;
- актуальність роботи;
- завдання наукового дослідження;
- стисла характеристика змісту роботи;
- отримані результати проведеної роботи;
- висновки.

Складові тексту анотації

Мета	Слід висвітлити існуючу проблему, на вирішення якої буде спрямована дослідницька робота.
Актуальність	Потрібно зазначити важливість дослідницької проблеми для науки й суспільства та сформулювати в читачів уявлення, чому обговорювана проблема потребує вивчення.
Завдання	Доцільно стисло виділити основні завдання, які поставив автор дослідження для реалізації зазначеної мети.
Зміст	Характеристику змісту слід подавати згідно зі структурою роботи, вказуючи конкретні кроки, спрямовані на вирішення існуючої проблеми (досліджувані теоретичні питання, проведена експериментальна робота).
Результати	Найважливіша частина анотації, де читач має змогу ознайомитися з якісними або кількісними результатами дослідження (<i>описуючи результати, уникайте таких слів, як «маленький», «дуже», «істотний/значний» тощо</i>).
Висновки	Необхідно сформулювати найголовніший висновок дослідження, що може супроводжуватися рекомендаціями, оцінками, пропозиціями та гіпотезами, а також містити перспективи подальшого дослідження.

Вимоги до тексту анотації

- дотримання норм наукового стилю;
- часова єдність;
- дотримання структури анотації, уникнення прямих повторів будь-яких фрагментів роботи;
- інформативність та змістовність, уникнення зайвих деталей і конкретних цифр;
- простота і зрозумілість для широкого кола фахівців з конкретної галузі знань;
- добір дієслів, що констатують інформацію, а також широке використання пасивних конструкцій (*розглянуто, проаналізовано, обґрунтовано, доведено*);
- чіткість, логічність і стислість викладу, використання усталених мовних конструкцій (мовних кліше).

Використання мовних конструкцій

Мета	<i>У дослідницькій роботі розглянуто проблему ...; Обґрунтовано ідею про те, що ...; Дослідницьку роботу присвячено комплексному дослідженню ...; Метою дослідження є аналіз ...; Мета дослідницької роботи полягає у тому, щоб ...</i>
Актуальність	<i>Дослідницька робота присвячена актуальній на сьогоднішній день проблемі ...; Дана проблема є малодослідженою ...; У роботі узагальнено новий матеріал з досліджуваної теми, вводяться в науковий обіг ...; Робота має міждисциплінарний характер ...</i>
Завдання	<i>Для реалізації дослідницької мети визначені такі завдання: ...; Особливу увагу приділено ...; Проаналізовано ...; Основну увагу в роботі автор акцентує на ...; Дослідження присвячене детальному аналізу ...</i>
Зміст	<i>Автор простежує становлення ...; Виокремлено характерні особливості ...; У роботі з'ясовано особливості ...; У вступній (першій/другій) частині (розділі) розкрито ...; Значну увагу приділено ...; Узагальнено практичний досвід ...; Автор дає узагальнену характеристику ...</i>
Результати	<i>На основі вивчення ... встановлено ...; На підставі аналізу ..., а також залучення ... встановлено, що ...; Обґрунтовується думка про те, що ...; Досліджено ...; Створено і докладно описано ...</i>
Висновки	<i>Автор приходить до висновку, що ...; Зроблено наступні висновки ...; Робиться висновок про ...; Автором запропоновано ...; Дискусійним продовжує залишатися питання про ...; Подальших досліджень потребує ...</i>

Критерії якісної анотації (за Джудіт Кілборн)

- абзаци анотації добре сконструйовані, уніфіковані та узгоджені між собою;
- анотація містить структуру «вступ / головна частина / висновок», в якій представлено мету роботи, результати, висновки та рекомендації;
- наявні логічні зв'язки (або переходи) між включеною до анотації інформацією;
- анотація не містить нову інформацію, а лише узагальнену;
- текст є зрозумілим для широкої аудиторії;
- використання пасивних дієслів, щоб підкреслити інформацію.

Кроки для якісного написання анотації

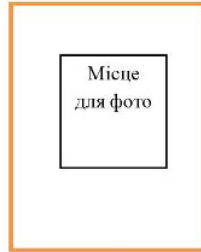
- **Крок 1.** Перечитайте роботу з метою анотування: уважно придивіться до основних частин роботи; використовуйте заголовки та зміст як путівник для написання анотації; зверніть особливу увагу на вступ та висновки роботи.
- **Крок 2.** Після завершення перечитування напишіть грубу чернетку, не озираючись на те, що Ви анотуєте: не копіюйте речення з роботи; узагальнюйте інформацію по-новому.
- **Крок 3.** Передивіться чорновий варіант для: корекції слабких позицій; покращення переходів від однієї думки до іншої; прибирання зайвої інформації; додавання важливої інформації, яку Ви пропустили; скорочення багатослівності; виправлення граматичних та пунктуаційних помилок.
- **Крок 4.** Роздрукуйте Ваш фінальний примірник та прочитайте його знову, щоб остаточно знайти і виправити недоліки.

Вимоги до ключових слів

- сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи й відображати тематику дослідження;
- кількість ключових слів становить від п'яти до десяти;
- подаються в називному відмінку;
- друкуються в рядок через кому наприкінці анотації.

Приклад анотації

Волинська обласна мала академія наук

Анотація

Топчій Єва Олександрівна,
учениця 10- А класу комунального
закладу "Луцький навчально-
виховний комплекс №9 Луцької
міської ради" Волинської області

Науковий керівник: Белова Наталія Володимирівна, учитель української літератури комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс №9 Луцької міської ради» Волинської області

Нобелівська премія в галузі літератури як культурний інститут

Дослідницьку роботу присвячено аналізу Нобелівської премії в галузі літератури з точки зору її функціонування як культурного інституту.

Досліджено основні аспекти та питання визначення понять соціального, культурного, художньо-мистецького інституту. Розкрито специфіку функціонування культурного інституту літературної премії через аналіз відомостей про різноманітні літературні премії, акцентовано увагу на дослідженні основних засад та принципів Нобелівської премії в галузі літератури.

Проаналізовано літературно-критичні дослідження, в яких розглядаються різні аспекти функціонування Нобелівської премії в галузі літератури, виявляються та оцінюються критерії відбору кандидатів.

Досліджено місце та значення письменника-лауреата в мистецтві та культурному житті суспільства, а також власне бачення митцями основних проблем літературної творчості та її місця у реальності.

Проаналізовано літературний доробок письменників – лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури 2015-2018 років, розкрито тематику та ключові запитання, які ставлять перед собою митці-лауреати, висвітлено основні ціннісні орієнтації їх творчості.

Ключові слова: Література, літературна премія, Нобелівська премія, культурний інститут, літературна творчість, письменник-лауреат.

http://man.gov.ua/upload/konkurs-zahyst/Pryklad_annotatsii.PDF

Ваші запитання:

- Що таке анотація? Які бувають її види?
- Навіщо потрібна анотація?
- Як написання анотації допомагає в майбутньому?
- Чим відрізняється по змісту анотація від тез?
- Як написати анотацію до науково-дослідницької роботи?
- Як умістити анотацію на один аркуш, якщо назва навчального закладу й тема завеликі?
- Що має розкрити анотація наукової роботи?
- Які важливі аспекти потрібно висвітлити в анотації?
- Що таке «ключові слова» та як їх треба записувати?
- Які є типові помилки у написанні анотації?
- Яких висловів, речень, слів тощо краще уникати при анотації дослідницької роботи?
- На що варто акцентувати увагу учасника конкурсу-захисту при наданні науковим керівником конкретних порад щодо написання анотації?
- Що нового в написанні анотації порівняно з попередніми роками? Чи впливає відсутність чи неправильне написання анотації на бал при заочному оцінюванні?
- Яким чином треба написати анотацію, щоб читач або слухач роботи поглинувся в роботу?

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!